

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Delbetänkandet Skyddet för den personliga integriteten – Kartläggning och analys (SOU 2007:22)

Datainspektionen välkomnar utredningens grundliga och utförliga kartläggning och analys av skyddet för den personliga integriteten i Sverige. Enligt inspektionens mening kan den tjäna som gott underlag, inte bara för utredningens fortsatta arbete och övervägningar, utan också som en allmän och sammanhållen beskrivning av frågor som rör integritetsskydd.

Datainspektionen instämmer allmänt sett i de synpunkter som redovisas i fråga om brister i lagstiftningen avseende skyddet för de enskildas personliga integritet. Datainspektionen vill i detta sammanhang också understryka vikten av att det faktiskt vidtas åtgärder så att man verkligen kommer till rätta med de brister som kommittén påpekat i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Av de synpunkter som redovisats vill Datainspektionen särskilt betona vikten av att en ny sammanhållen reglering av polisens personuppgiftsbehandling kommer till stånd samt behovet av att konsekvenserna av det utvidgade grundlagsskyddet, genom ändringarna den 1 januari 2003, diskuteras. Datainspektionen har redan i en skrivelse den 10 juni 2003, uppmärksammat regeringen på de konsekvenser för den enskildes integritetsskydd som uppkommer när ett kreditupplysningsföretag tillåts lämna ut upplysningar om privatpersoner på Internet utan att behöva följa reglerna i kreditupplysningslagen. Inspektionen vill också påminna om behovet av att lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning ses över så att ett samlat grepp och en enhetlig hantering kan

komma till stånd på detta område. Även detta har Datainspektionen påpekat i skrivelse till regeringen den 13 september 2005. Inspektionen instämmer vidare i den allmänna slutsatsen att det råder en brist på helhetssyn när det gäller den integritetsskyddsrättsliga lagstiftningen och att möjligheterna att överblicka de samverkande effekterna av regler som inskränker den personliga integriteten därigenom försvåras.

Utredningen framför också viktiga synpunkter ifråga om en allt snabbare teknisk utveckling och behovet av en samlad kontroll över teknikrelaterade integritetsrisker, tekniska möjligheter att skydda sig mot sådana risker samt allmänhetens inställning till denna utveckling. Datainspektionen har visserligen till uppdrag att följa och beskriva utvecklingen på IT-området när det gäller frågor som rör integritet och ny teknik. Inspektionens bevakning har dock inriktats på frågor som hänger samman med bestämmelserna om behandling av personuppgifter. Under senare år har stor uppmärksamhet ägnats framförallt åt den framväxande e-förvaltningen och företeelser som hänger samman med denna. Inspektionen har nyligen också särskilt uppmärksammat och publicerat information om positioneringsteknik (t.ex. GPS). Datainspektionen har däremot inte resurser att hålla en sådan samlad uppsikt över den tekniska utvecklingen och dess påverkan på den personliga integriteten i stort som kan anses nödvändig och önskvärd. Inspektionen ser därför fram emot att ta del av kommitténs fortsatta slutsatser i denna fråga.

När det gäller Datainspektionens framtida roll anser inspektionen att utredningens önskemål om att myndigheten i ökad utsträckning ska fungera som allmänhetens ombudsman kan behöva förtydligas. Redan idag tar Datainspektionen emot klagomål från enskilda och får på så sätt en bild av vad som av enskilda upplevs som kränkande i fråga om behandling av personuppgifter. Varje klagomål besvaras men inspektionen prövar självständigt om tillsynsåtgärder ska inledas eller inte med anledning av klagomålet. Datainspektionens tillsynsverksamhet är inriktad på särskilt integritetskänsliga behandlingar, nya företeelser och behandlingar där risken för missbruk är särskilt stor. Tillsyn inleds ofta av andra skäl än ett enskilt klagomål, kanske efter tips i massmedia, efter att en stor mängd klagomål getts

in rörande samma fråga, efter uppgifter från andra myndigheter och organisationer eller som uppföljning av tidigare tillsyn. Tillsyn inleds också ofta till följd av vad som framkommit i inspektionens omvärldsbevakning. Inspektionen lägger också stor vikt vid förebyggande arbete, främst genom information, och försöker att kontinuerligt bevaka vad som bland allmänheten upplevs som integritetskänsligt. De klagomål som kommer in från enskilda är naturligtvis en viktig del i bevakningen, men till grund för denna ligger också information som kommer in via massmedia och vid tillsyn, föreläsningar, internationellt samarbete m.m. Datainspektionen har däremot inte till uppgift att verka som allmänhetens ombud i den meningen att man för en enskild klagandes talan i processer mot myndigheter och organisationer. Att arbeta på ett sådant sätt med bibehållna resurser skulle innebära att resurser istället måste tas från andra uppgifter. Det är enligt Datainspektionens mening inte givet att ett sådant arbetssätt bättre skulle uppfylla medborgarnas krav och förväntningar på integritetsskydd sett ur ett generellt perspektiv. Med hänsyn till farhågorna om att fastna i detaljkontroll torde det inte heller vara utredningens önskan att inspektionen skulle arbeta på ett sådant sätt. Om man avser att lägga ett förslag i detta avseende kan det behöva förtydligas vad som avses med begreppet allmänhetens ombudsman.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, teamledaren Britt Marie Wester, teamledare Katja Isberg Amnäs och avdelningsdirektören Elisabeth Wallin, föredragande.

Göran Gräslund

Elisabeth Wallin